

Vergelijking metingen open access in Nederland

In deze bijlage laten we zien welk aandeel van de publicaties uit een publicatiejaar in het eerstvolgende jaar open access beschikbaar waren. Dat doen we voor de meting met Web of Science vanuit het Rathenau Instituut én voor de resultaten uit NARCIS (database van DANS) en de jaarlijkse meting van de VSNU. Om een dusdanige meting te doen, is een vast meetmoment noodzakelijk. Voor de meting van de VSNU is dit standaard het publicatiejaar + 4 maanden. Voor de metingen met Web of Science en NARCIS is dat het laatste kwartaal van het jaar volgend op het publicatiejaar.

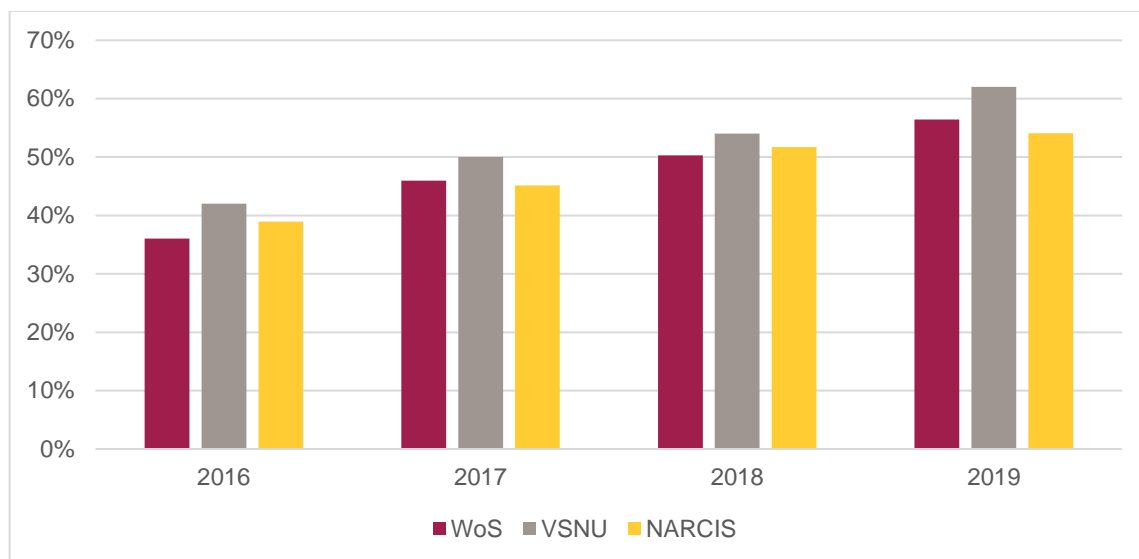
Om de definities van de verschillende metingen zo veel mogelijk in overeenstemming te brengen, zijn de bronzen publicaties hier weg gelaten. Hieruit blijkt dat de resultaten uit de verschillende bronnen met elkaar vergelijkbaar zijn. Meer uitleg over de verschillen in definitie tussen de metingen vindt u onder de figuur.

Op basis van de eerste vier metingen van de VSNU steeg het totaalpercentage open access bij de Nederlandse universiteiten van 42% in 2016 naar 62% in 2019. In 2019 was 21% gouden open access en 29% hybride. 12% van de openaccess-publicaties was alleen via de groene route beschikbaar. en 12% alleen via de groene weg open access beschikbaar.

Voor Web of Science hebben we alleen voor 2018 en 2019 beschikking over een meetmoment binnen 12 maanden na einde van het publicatiejaar. Voor 2016 en 2017 hebben we daarom publicatiejaar + 2 jaar als meetmoment meegenomen. In Web of Science steeg het aandeel gouden en groene openaccess-publicaties van 36% in 2016 naar 56% in 2019.

In de NARCIS-database van DANS was 39% van de publicaties uit 2016 en 54% van de publicaties uit 2019 binnen een jaar open access beschikbaar. Hier gaat het niet alleen om de universiteiten, maar ook om publicaties van KNAW instituten, hogescholen en enkele andere instituten zoals TNO, RIVM en Naturalis.

Figuur 1 Aandeel publicaties van auteurs met een Nederlandse affiliatie dat open access is gepubliceerd via de gouden, hybride of bronzen route, naar publicatiejaar.

Bron: - Web of Science, Web of Knowledge - Clarivate, Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Arts & Humanities Citation Index, Conference Proceedings Citation Index-Science, Emerging Sources Citation Index, Index Chemicus, Conference Proceedings Citation Index-Social Sciences and Humanities, Current Chemical Reactions. 2016 & 2017 = T+2, 2018 & 2019 = T+1. DANS: NARCIS. 2016 & 2017 = T+2, 2018 & 2019 = T+1. VSNU: website VSNU en VSNU-bureau, T+4 maanden.

Toelichting: Bij Web of Science gaat het om artikelen, reviews, letters en conference proceedings. Bij NARCIS gaat het om het aandeel van artikelen, reviews en conference papers dat als 'open' staat geregistreerd. Bij de VSNU gaat het om tellingen opgegeven door de universiteiten op basis van een definitieraamwerk voor het monitoren van open access. Het gaat om peer-reviewed artikelen die gratis en permanent beschikbaar zijn op de website van een uitgever of een betrouwbare database (repository).

Verschillen tussen metingen

De verschillende metingen verschillen van elkaar wat betreft hun bron en de onderzoekinstellingen die ze meenemen. De meting van de VSNU kijkt naar het aandeel open access peer-reviewed artikelen van de Nederlandse universiteiten. Als bron gebruiken zij een opgave van de universiteiten, gebaseerd op hun CRIS-systemen.

De gegevens over open access in NARCIS gebaseerd op data uit repositories en de CRIS-systemen van universiteiten. Hierin zijn gegevens opgenomen van de universiteiten, maar ook van de KNAW-instituten, hogescholen en andere organisaties zoals TNO, RIVM, SCP en Naturalis. We hebben in NARCIS gekeken naar de status van artikelen, reviews, conference proceedings en conference papers – een selectie die zo nauw mogelijk aansluit bij degene die we voor WoS hebben gemaakt. In de systemen waar NARCIS zich op baseert, geven onderzoekers zelf aan of de toegang tot hun publicaties open, restricted, embargoed of closed is. Het is onduidelijk wat de categorie 'restricted' precies inhoudt.

In de meting van het Rathenau Instituut wordt, zoals uitgelegd in de factsheet, gebruik gemaakt van Web of Science. In WoS zitten naast artikelen van universiteiten en

andere onderzoekinstellingen, ook artikelen die vanuit het bedrijfsleven geschreven worden.